

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSKEGA ŽELEZNIŠKEGA NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Boschetto, 5
Telefon 1570.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
ooo Rokopisi se ne vračajo. ooo

Narocnina
za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

PRVI MAJ.

Ce se spominjamo na dolgo zimo, ki jo smo ravnokar prestali, se vzbujajo v naših srcih stare, vesele pomladanske pesmice, v katerih škrjanček žvrgoli in se nebo modri, prsa pa se nam nadebudno razširja, med tem, ko se duša veseli bliščečega in smehljajočega poletja, na katerega prag smo dospeli — svet postaja vsaki dan lepši.

Kje pa so nade proletarijata? Veliko občutnejše kakor nekdanj, ga tišči k tlom zima socialne bede in grozno nazadnjaštvo na vseh koncih in krajih zapira vire neobhodno potrebnega razvoja. Industrija se ne razvija, duševno življenje zastaja, moč imajo pa najhujši sovražniki ljudstva v rokah. Na zaupnih in častnih mestih, katere oddaja ljudstvo, se šopirijo breznačajneži, roparji volilnih pravic, sleparji, laž in obrekovanje sta kužna bakcila, ki napolnjujeta politično ozračje, in zrak je že tako pokvarjen, da je prosto dihanje naravnost nemogoče. Ravno za izboljšanje položaja najbednejših se ne stori nič. Kjer je le mogoče, se družijo najfinerji »kavalirji« z najnavadnejšimi umazanci, oni zastavljajo ves svoj vpliv in svojo moč, da se vzdrže na svojih vplivnih mestih. Sramežljivost in politična pravičnost imata samo spominjsko vrednost, nekdanjih dnij in častna beseda nizkorodnih oseb, izražena v javnost, se tajnim potom prelomi na najnesramnejše načine, vse pa na račun delavnih slojev, katere se od vseh strani prodaja in izdaja.

Od vseh? Ne, pri vsi nesreči imamo vendar še mesto, kjer dobi delavstvo zaščito in zaupanje, in to je ono samo in iz njega izišla bojerna organizacija socialne demokracije. Ravno v zadnjih letih se je sijajno pokazala bojerna moč delavstva. Velikanski boj švedskega delavstva je nam vsem še v spominu, poleg tega pa še cela vrsta drugih bojev po vseh kulturnih državah, ker kapitalizem skuša na vse mogoče in nemogoče načine, razbiti moč mednarodno solidarnega proletarijata. Uspehi, ki so zabeleženi v zgodovini proletarskega boja, so naravnost impozantni in nam zagotavljajo, da

je gotova načrtovana smer, proti kateri stremimo, prava, odrešilna.

Seveda v trenutku ne izgleda tako, kakor bi človeštvo imelo velikih uspehov, če pa opošteujemo nekdanje čase, potem zadbimo popolnoma drugo sliko in lahko se prepričamo, da naše delo in naš trud nista bila brezuspešna. Ošabni mogotci kapitalizma od nekdanj so mlajši generaciji neznan, nepristojne nekdanje železniške uprave so morale napraviti prostor modernim podjetjem, v katerih ima tudi uslužbenec veljavo do gotove meje in odgovarjajočo njegovi moči. Brezpogojna moč »gornjih desetisočev« je zlomljena in bo prej ali slej popolnoma zginila, čim prej, če se delavstvo potruditi izpopolniti moč svoje organizacije do najskrajnejših konsekvenc. V železniških krogih, se je en čas zdelo, kakor da so napočili boljši dnevi, danes pa lahko opazujemo, da se skuša zopet uveljaviti politična preganjanja, da se skuša obnoviti denuncijanstvo in klečeplazstvo, žuga se in nasilje se širi, sami pojavi toraj, katere je organizacija dozdevno že vse odpravila. — Kako je moglo vse to nastati? Kaj lahko, če uvažujemo, da se je kapitalistom posrečilo pridobiti za drag denar dvomljivih elementov, katerih naloga je zanašati v vrste delavstva razdor v podobi narodnostnih in verskih vprašanj. S podjetniškim denarjem se ustanavljajo »zlate organizacije«, katerih namen je izključno ta, odvrniti proletarijat od gospodarskega razvoja, ki je najemništvu eminentne važnosti, in ga navduševati s frazami, od katerih nima nikdo drug koristi, nego kapitalizem. Ker pa taki pojavi niso novi in ker se lahko iz zgodovinsko zabeleženih slučajev vedno učimo, zato tudi vemo, da so vsi ti poskusi otročji, ker nasprotujejo naravnemu razvoju. Edino, kar moramo obžalovati, je žalostno dejstvo, da je še med delavstvom samim slepcev, ki ne spoznajo nevarnost nastavljenih mrež, ter brez vsake lastne misli drve čez drn in strn v svojo lastno nesrečo.

Zima, zima povsod! Prav nič čudnega toraj ni, če posamezniki obupavajo, če mar-

sikateremu staremu sodruhu oko solzi in postane malodušen v misli: desetletja trajajoči boj je bil zaman, slabše je danes, kakor je bilo prej, še nikoli ni bilo jasno življenje tako zasrpljeno kakor je sedaj. Na srečo pa take obupajoče misli pri organiziranem proletarijatu ne vstrajajo dolgo. Kmalu se obnovi njegov ponos, nikoli zgubljena nada v bodočnost mu da zopet potrebno samozaupnost, in če vse ne pomaga, potem je gotovo nekaj, kar mu zgodi pomembne vraske na čelu, namreč: 1. maj, spomin, da jih je ta dan milijone in milijone, ki z njim enako mislijo, računajoč drug na drugega!

Kakor je resno zasebno življenje delavstva, tako resni so tudi njegovi politični boji. Ni osebna častihlepnost, ne stremljenje za praznim sijajem redov in odlikovanj in razkošnimi službenimi oblekami, temveč hud boj za obstanek, za vsakdanji kruh, za žene in deco, za osvobodjenje človeškega rodu iz jarma kapitalizma, iz utesnjujočih spon militarizma in iz temne nevednosti, v katero ga tira klerikalizem. Ta boj nas je dosedaj vodil čez krvava bojna polja revolucij, čez torišča rudnikov, premogovnih jam in veleobrti. Pričakovati nam je novih požrtvovalnih bojev za naše pravice in v dosego naših ciljev. V dosego gotove zmage v teh bojih pa je treba močne in neustrašne armade.

Taka armada, katero navdušujejo tako sveti in mogočni čuti, je sama na sebi že zmaga. Napram njej se mora razbiti vse nazadnjaštvo, nobena laž in nobeno obrekovanje ni tako močno, da ne bi bilo osramočeno napram taki železni solidarnosti. Svoboda še ni zgubljena, dokler se bodo za njo bojevali taki vojščaki in kojih bo vedno več in več . . . Zato pa tudi mora nastati pomlad! Železničarji vseh kategorij! Pridružite se polnoštevilno svetovni armadi bojujočega se proletarijata. Praznujte prvi majnik!

Buržoazija in klerikalizem.

(Konec).

Zveza s klerikalizmom se meščanstvu olajša, če mu soigra le nudi gotovih koncepcij. Meščanstvo se vendar lažje približa zopet k religiji, ker se tudi religija trudi približati meščanski samozavesti. Temu smotru služi liberalno gibanje v protestantovski in modernizem v katoliški teologiji. Veliko važnejše je, da nimajo več klerikalne stranke oni obstanek, ultramontanski značaj, kakor nekdanj. Nemški centrum in avstrijski krščanski socialisti so se znali prav dobro prilagoditi meščanski samozavesti. Oni so meščanske stranke kakor vse druge, in če je soglasje v gospodarskih, socialnih in gospodarskih vprašanjih — potem meščan prav rad pozabi kaj ga loči od mogočnega zaveznika v šolskih vprašanjih in na polju konfesionalne zakonodaje. Kaže se toraj, da se v boju proti klerikalizmu ne smemo več zanašati na podporo meščanstva.

Vendar pa ne smemo pozabiti, da tudi vse meščanstvo nima enakih interesov. Podjetniki v industriji in trgovini, v obrti in poljedelstvu so seveda v gospodarskem boju združeni proti delavcem; v takih slučajih umori razredna korist razredno ideologijo. Na te sloje ne sme računati, kdor še misli na možnost kooperacije delavstva z meščanstvom v boju proti klerikalizmu. K meščanstvu pa pripadajo, po njih socialnem pokoljenju in njih ideologiji, tudi še drugi sloji: takozvana »inteligenca« in velike množice nastavljenecv in uradnikov. Ti sloji nimajo interesov, ki bi bili nasprotni onim proletarijatu; tu ne morejo umoriti protiproletarski razredni interesi protiklerikalno razredno ideologijo. Inteligenca, »nov srednji stan« nastavljenecv in uradnikov, je torej danes nositeljica meščanskega protiklerikalizma. Če se pa vzlic temu dogaja, da se ti sloji družijo s klerikalizmom, potem se isti ne morejo sklicevati na razredne interese, temveč se družijo zgolj pod pretvezo, da nacionalni interesi zahtevajo kooperacijo klerikalnih s protiklerikalnimi meščanskimi strankami.

Ti socialni sloji pripadajo po večini meščanskim strankam. Njih vpliv na te stranke ni majhen; kajti tu se ne gre za posamezne »intelektualne«, temveč za socialne skupine, ki so zelo številne, in katerih število bolj hitro narašča kakor v drugih razredih. Številno moč teh meščanskih skupin v Avstriji nam kažejo sledeče številke, ki so plod poklicnega štetja:

nastavljenci-	leta 1890	1900
a) v industriji	39.316	753.15
b) v trgovini in prometu	106.343	111.855
c) v poljedelstvu	22.432	20.738
d) v javnih službah*)	120.747	157.023
e) v svobodnih poklicih	18.128	18.303
f) samostojni v svobodnih poklicih	61.456	73.506
Skupaj	368.422	456.578

Gre se torej vendar za armado 457.000 glav. Število oseb, ki pripadajo tej socialni skupini, je naraslo v zadnjih desetih letih za 23,9 odstotkov.

Delavski razred ima vsekakor vzroka dovolj, paziti na to, da ti sloji ne preidejo v klerikalni tabor, da se njih protiklerikalno mišljenje ojači in da se skrivna moč, ki tiči v tem mišljenju, politično uveljavi. Na tem imamo neposredno kulturno korist kot nasprotniki klerikalizma, kajti kolikor živahnejše bodo ti sloji zahtevali od svojih strank sodelovanje v boju proti klerikalizmu, tem težje bo meščanskim strankam se tej zahtevi odtegovati, ker morajo vendar uvaževati velik del svojih volilcev. Protiklerikalne tendence se morajo pa tudi ojačiti v meščanskih strankah samih in na tem imamo posredno socialno korist. Razredne koristi podjetnikov in želje izkoriščevalcev so, ki tirajo meščanske stranke v zvezo s klerikalizmom, najdejo tam manjši odmev čim močnejše so protiklerikalne smeri v meščanskih strankah.

Meščanska stranka, ki potrebuje našo pomoč v boju proti klerikalizmu, ne bo šla v boju proti delavstvu nikoli tako daleč, kakor stranka, ki se je ravno iz sovraštva do delavstva vrgla popolnoma v naročje klerikalizma. Široki sloji meščanstva, ki brez občutka slede in opazujejo politične boje, se ravno z energično protiklerikalno propagando lahko pridobijo za živahno sodelovanje v političnem življenju. To so ravno tiste socialne skupine, katerih ne tirajo podjetniške koristi v sovraštvo proti delavstvu. Če torej skušamo te meščanske sloje probuditi iz politične brezbriznosti in na ta način povzdignemo njih vpliv v meščanskih strankah, potem smo s tem oslabili vpliv izkoriščevalcev, ki so ga imeli v meščanskih strankah.

Delavstvo ima toraj največjo korist na tem, ojačiti protiklerikalne tendence v meščanskih strankah; to pa le lahko doseže, če

*) Brez nastavljenecv v duhovniški službi in aktivni vojski.

podpira nestranske organizacije, ki so v stanu širiti protiklerikalno propagando v onih meščanskih krogih, ki so jim dostopni; toraj med inteligenco, nastavljenecv, uradniki i. t. d. Samo ta smoter ima sodelovanje posameznih sodrugov pri delu »Svobodne šole« in prav nobenega družega.

Se pa li smemo pečati s takimi eksperimenti? Gotovo tega ne smemo, če bi bila nevarnost, da tako skupno delo v »Svobodni šoli« delavstvo zmoti v pojmihi razrednih nasprotij v meščanskih strankah, če bi bila nevarnost, da delavstvo v tem skupnem boju pozabi na svoj posebni boj napram protiklerikalnim razrednim nasprotnikom, ali če bi se opazilo, da sede naši zaupniki skupno z možmi iz meščanskih krogov za eno mizo, kar bi utegnulo vzbuditi nezaupanje med delavstvom. Kjer bi se pokazale take nevarnosti, tam ne smemo sodelovati v »Svobodni šoli«. Take nevarnosti pa izginijo, če naši sodrugi nastopajo tudi v »Svobodni šoli« kot socialni demokratje, če nikoli ne opuste posebno poudarjati, da je boj proti klerikalizmu za nas prav za prav malenkosten in postranski čeprav ne nevaren del velikega razrednega boja, da je protiklerikalni meščan, z katerim se skupno borimo proti klerikalizmu, na drugem bojišču naš razredni sovražnik in to tudi ostane. Vsak drug nastop bi bil škodljiv in delavstvu nevaren.

Če vse to vpoštevamo, potem je seveda naše sodelovanje v »Svobodni šoli« brez nevarnosti. Če bo koristno in če dosežemo željeni cilj, da namreč ojačimo protiklerikalne tendence v meščanskih strankah, to je seveda drugo vprašanje. Zadnja leta niso bila posebno uspešna. Volilno gibanje, naša sijajna zmaga v volilnem boju, ojačenje naših strokovnih organizacij, številni plačilni boji v letih visoke konjunktore, vse to je protiproletarski nagon meščanstva, toraj tudi nagnanje k zvezi s klerikalizmom ojačilo. Silni narodnostni boji zadnjega desetletja so povzročili, da je zaostal zmisel za korist kulturnih bojev za narodnostnimi koristi. Ravno težje klerikalnih in protiklerikalnih glasov ne dopušča nadpolnega razgovora s klerikalizmom. Potreba parlamentarnega ministertva družji klerikalne s protiklerikalnimi strankami. Vse te okolščine otežkočujejo uspešno protiklerikalno propagando v meščanskih strankah, toraj tudi v »Svobodni šoli«. Mogoče je, če se spremene okolščine, da se olajša tudi tozadevno delo. Velika moč, ki so jo pridobili krščanski socialci, njih napredek v Sudetih, njih predrzen naskok

Kako se je Repinčetov Jaka vzdrževal na svojem prodajališču?

(Gališka povest, napisal Klement Funkelstein, poslovenil J. P.).

Nov župan, žlahčič z dežele, bogat in neodvisen, je bil pravi mož, da uredi dose-danji nered v mestu. Odločen ukaz je prepovedoval prosto tekanje prešičev po cestah, oskrbnik mestne bolnišnice je bil odslovljen in naročilo se je novo brizgalko na paro.

Iz ravno takega razloga je prišel nekoga dne magistratni funkcionar na prostor, kjer je imel Repinčetov Jaka svoje prodajališče, ter zahteval vpogled v licenco ali kak drug sličen papir. Jaka se je ravno pripravljaj pogreti svoje zmrznjene prste nad zakurjeno pečjo, potisnil je pa nato zahtevo svoj klobuk nazaj in začudeno gledal. Ker pa ni imel licence, je dobil ukaz, takoj nastavljen mizo in poleg stoječi stol napolnjen z jabolki, kislimi kumarci, sladčico, sodavodo i. t. d. pripraviti in odpeljati na dom.

Jaki se je dozdevalo, kakor bi ga nekdo z gorjačo treščil po glavi, kajti dobro je vedel, da mu sedaj živ krst ne more pomagati. Vzlic temu pa je začel prositi.

»Pa zakaj vendar? ... Zakaj ne? ... Storite mi vendar milost, visokorodni gos-

pod uradnik in vprašajte tukaj hišnega gospodarja, če mi ni z milosti dovolil, da postavim prodajališče poleg njegovega zida«.

»Tu se gre za javni prostor in s tem nima hišni gospodar prav nič opraviti«.

»Da s svojo ropotijo pokvari čedno sliko ceste, bodi le mimogrede omenjeno«, je dejal mizar Kronkievicz, ki je izstopil iz kroga radovednih gledalcev. »Trgovina čez vse«.

»Kakošna trgovina je to, Vaše visokorodje? je milo ječal nesrečnež in gledal velikih oči nestrpnega funkcionarja. »Ne nese niti za čebulo za večerjo, kojo mi povzijejo otroci. Boljšega itak cel teden ne vidijo«.

»Ne govoriči moj dragi, temveč poberi svoja kopita. Nimam časa se s teboj pričkati«.

»Prosim vendar, že osem let stojim tu, po letu in po zimi in še nihče mini besede rekel. Kaj naj sedaj storé moji nedolžni otročiči in moja uboga žena? Imejte samo malo usmiljenja, gospoda!«

Uradnik je nekam odposlal enega stražnika, z drugim pa je počel hoditi gori in doli.

»Do sitega se gotovo nikoli ne najé«, je dejal v krogu stoječi kmet, vzel pipo iz ust in pljunil skozi trdno zaprte zobe, kakor brizgalka. »Rame pa mu stoje naprej, kakor da bi imel nekoč tam peruti«.

»Peruti, tu ga imate«, se je smejal poštni uslužbenec v službeni obleki. »Izvrstno! Propadli angelj torej, gospoda moja!«

Ljudje so govorili z vpitjem. Od mraza trepetajoči črevljarski vajenec je potisnil dvoje prstov v svoja umazana usta in zabrlil, da je šlo skozi ušesa. Poštni uslužbenec se je pa hitro okrenil proti začudenemu kmetu, rekoč: »Ramena mu stojé naprej zaradi tega, ker je bila koža čez glavo premajhna, prijatelj. Poglej vendar, kako dolg obraz ima. Stvarnik je toraj moral kožo bolj nategniti in se je pri tem z kolenom uprl med rame. Taka je stvar! Ljudje so se smejali. Jaka se je pa med tem odločil, napraviti pasiven odpor, če prav ni vedel, čemu bi to koristilo. Popravil je steklenice v red, razvrstil jabolka, slaščice itd. ter jim mesta premenil, konečno je pa začel popravljati odlomljeno nogo pri stolu. S tem početjem je še-le prenehal, ko se je vrnil stražnik z malim vozičkom in je zopet pristopil uradnik.

»Hočeš torej tvoje stvari odstraniti?«

»Kako naj to sam naredim?« je vprašal Jaka, ter se milo smehljaj.

»Kdo ti pa druge dni pomaga?«

»Miza in stol ostaneta čez noč tu; blago mi pa pomaga žena s košaro domu spraviti«.

»In kje imaš svojo ženo?«

Šolarica pristopi k mizi ter zahteva slaščice.

na visoke šole, vse to bo menda vendar vzbudilo tudi meščanstvo ali vsaj del istega k boju proti klerikalizmu. Premirje v narodnostnem boju bi precej vzbudilo protiklerikalne tendence v meščanskih strankah.

Iz vsega tega je razvidno, da je danes še dvomljivo, če bo »Svobodni šoli« mogoče združiti staro inteligenco in sloje »novega srednjega stanu« v boju proti klerikalizmu. Če se posreči, potem pomeni to mogočno ojačenje protiklerikalnih tendenc v meščanskih strankah, toraj razvoj, kakor si ga proletarijat le lahko želi. *Če se pa ne posreči, potem tudi naše delo ni bilo zaman*, kajti v tem slučaju bi meščanstvo videlo, kar drugače ne bi nikoli verovalo, da je namreč edina socialna demokracija, ki se lahko bori proti klerikalizmu. Če bi to dokazali, potem bi s tem le pridobila privlačna sila stranke in oni sloji nastavljenec in uradnikov, ki so nam danes sovražni, bi spoznali, da nas ne ločijo razredne koristi, temveč le idealna nasprotja in stanovski predsodki. Privredlo bi tisoče v naše vrste, ki morejo ravno tako kakor mi prodajati svojo delavno moč, ki imajo ravno tiste koristi kakor mi, in katere loči edino le obleka od nas. In če bi tudi vse ponesrečilo, če bi bila uničena vsa protiklerikalna stremjenja v meščanskih krogih, bi vendar še ne imeli vzroka, obžalovati svoje sodelovanje v »Svobodni šoli«. Sloji »novega srednjega stanu« pripadajo z ozirom na njih koristi k nam; odtujevala so nam jih nasprotja ideologije; skupnost ideologije, ki izvira iz skupnega boja proti klerikalizmu, lahko postane most, po katerem bodo prišli do spoznanja njihov lastnih koristi in na ta način v tabor delavskega razreda.

Boj proti klerikalizmu bo toraj na vsak način vplival tudi na razdelitev razredov v političnem bju. Če bodo meščanske stranke sodelovale, potem ostane njih imetje neizpremenjeno, pridobile pa bodo v meščanskih strankah protiklerikalne tendence na moči, in sloji, ki nimajo koristi v podjetniški politiki izkoriščevalcev, bodo dobili vpliva. Če se pa meščanstvo popolnoma klerikalizmu podvrže, potem tira s takim potopanjem te sloje, svoje lastne sinove, v naš tabor. Meščanske stranke lahko obdrže takozvani »novi srednji stan«, to se pravi najbolj kvalificirane sloje delavstva v svojih vrstah, če bodo zastopale staro protiklerikalno razredno ideologijo, zgubile pa bodo te sloje, če se bodo dale voditi le po razrednih koristih podjetništva in od zagrizenega razrednega sovraštva proti proletari-

jatu, kar jih bo končno privedlo v naročje klerikalizma. V negotovem stališču meščanskih strank napram klerikalizmu se kaže nasprotje med razredno koristjo in razredno ideologijo, med golo podjetniško koristjo in svetovno kulturno koristjo izobražencev, katerih oko ni slepo vsled sovraštva proti delavstvu. Naj se konča ta boj v meščanskih strankah kakorkoli — če z ojačenjem »novega srednjega stanu« v meščanski armadi, ali pa z njegovim pripadom v vrste proletarijata — delavski razred bo imel v tem boju na vsak način le dobiček.

Rumeni izdajalci.

Bliščeci talmi-žar rumenih strokovnih organizacij je zapeljal podjetništvo, da materijelno bogato podpira ta nestvor. Izdajalstvo v lastnih vrstah delavstva je spravilo podjetniško kri v hitrejši tok in hrabri vitezi industrije že vidijo v rumenih organizacijah mogočno armado, katero bodo lahko postavili v boj napram nikoli zadovoljenemu razredno zavednemu delavstvu, češ, naj se delavstvo samo med seboj bojuje in uničuje svoje dragocene moči. Človek si pač ne more vzvišenejšega želeti kakor veselo vojno, ki jo bijejo delavci sami napram svojim bratom, tudi delavcem. Uspeh tega bratskega boja mora končno vendar pasti v naročje podjetništva, med tem ko vendar vse žrtve takega boja nosi delavstvo samo. V dobro zavarovani palači sede dobro se zabavajoč vladarji industrije, delavstvo se pred vratmi palače krvavo pobija — mar ni to veselje?

V nekaterih krajih že danes ni drugače, kakor v stari germanski državi, ko je bila na robu narodnega propada. — Takrat so romali germanski vojščaki po širnem svetu, ponujaje vsakomur svojo moč, kdor jih je zanj primerno plačal. Vse eno jim je bilo, kdo je bil njih vrhovni poglavar, kakor jim je bilo vse eno, proti komu se jim bo boriti. Žrtvovali so svojo kri vsakomur, kdor jih je zato plačal. Nič nenavadnega ni bilo, če so germanski vojščaki vdrli v germansko državo, če so bili slučajno uslužbeni pri kaki sovražni državi. V službi tujca so opustoševali lastno domovino, mrzili lastne rodne brate. Žalosten je bil ta čas za germanski narod, lep pa nasprotno za mogočne vojskovodje.

Podobno razmerje vidijo že v duhu tudi naši podjetniki sedanjega časa, če se jim

posreči organizirati močne rumene organizacije, katerih naloga bo, boriti se proti modernim strokovnim organizacijam.

Podjetniki sami si seveda ne žele tistega časa, ko jim bo treba iti samim v boj napram delavstvu, svoje moči hranijo, če je le, in kolikor je mogoče. Mnenja so, da se za denar danes pač vse dobi; zakaj bi se toraj tudi za denar ne dobilo delavskih duš? Če se posreči pridobiti delavce kot vojščake podjetništva, kako lahko bo potem odbiti napade ostalega nezadovoljnega delavstva. Žalibog, da niso podjetniki napravili povsem račun brez krčmarja. Kakor smo imeli v minulih časih izdajalce, ki so se kot vojščaki prodali sovražniku za boj proti lastnemu narodu, tako imamo tudi v času razrednega boja izdajalce, ki se izneverjajo svojimi lastnim, kakor tudi interesom svojih bratov in to za Judeževu plačilo. Kdor pozna povsem zdravo jedro modernega delavskega razreda, se bo seveda čudil, kako je mogoče, da so tudi v tem razredu izdajalci. Oglejmo si in preiščimo, kje so vzroki, da se vendar dobi število delavcev, ki se je zgubilo na stranska pota.

Najlažje razumemo psihologijo vodilnih glav rumenih. Ti so osebni nezadovoljenci modernega delavskega gibanja. V tako velikanskem telesu, kakor so naše organizacije, je pač nemogoče, da bi se vpoštevalo vsako posamezno željo posameznika in se ji zadovoljilo. Kakor povsodi, imamo tudi mi častihlepneže, ki iz kakoršnihkoli vzrokov v gibanju ne pridejo do veljave. Dobili niso častnih mest, postati niso mogli zaupniki delavstva. Zopet drugi so imeli prepire s funkcionarji organizacij. Ran, ki so jih v teh prepirih dobili, ne morejo pozabiti. Ker so v svojem častihlepiju ali domišljavosti razžaljeni, zato se odtegnejo delu ali pa hrepene po maščevanju in iščejo prilike, to čustvo vporabiti. Najboljšo priliko zato imajo v rumenih, kakor sploh v vseh nasprotniških organizacijah. Hitro se polaste prilike, kajti sedaj jim je mogoče boriti se napram sovražnikom, ki so bili nekdanj prijatelji. Ker pa tak boj ni posledica idealnih vzrokov, je navadno surov in najnižje vrste. Obrekovanje, laž in hinavstvo je glavno orožje takega boja.

Težje, kakor vodilne osebe rumenih organizacij, razumemo navadne člane. V obče lahko razlikujemo dvoje glavnih skupin: *slabotne bojazljivce in nizke egoiste*. Nekvalificirani delavci, ki so veseli, če so dobili zavetišče v kaki tovarni, nadalje vsi oni, ki uživajo po milosti ljubi kruhek, ka-

Sedaj je prodaje konec!« je dejal uradnik. »Jaz govorim si-li gluh?«

Jaka ni imel zahtevanih slaščic in je ponudil deklici neko drugo vrsto sladkorja rekoč, da je podoben medu in da je poseben dober proti kašlju.

»Kje je tvoja žena, te vprašam!« je zavpil razljuten uradnik.

»Moja žena, moja žena . . .« je odgovoril ves preplašen Jaka, odgrnil svojo dolgo suknjo nazaj in porinil zasluženi denar v hlačni žep. »Moja žena leži bolna doma, Vaše visokorodje.«

»Tako, ali je bolna? In kdo ti pomaga v takih slučajih? Otroci?«

»Otroci so še mali, Vaše visokorodje. V takih slučajih moram košaro sam nositi, postati pa moram vsak trenotek, da dobim zopet sape.«

»Hočeš li toraj sam odnesti? Drugače vzamemo vse seboj.«

»Sam odnesti, kako naj to zmorem, Vaše visokorodje?« je dejal Jaka in se zopet milo nasmehnil.

»Toraj primita!« je odredil uradnik. Stražnika sta porinila voziček bliže in planila po blagu.

Jaka je stal ob kraju in žalosti krivil roke. V tem se mu približa prodajalec premoga M. Mandelblat, ki je bil velikan po postavi. Črna brada in črn klobuk sta tako vplivala na barvo, da je izgledal obraz po-

polnoma bel. Kakor gleda sonce skozi tanke oblake, tako je gledala neka dobrota iz tega obraza. Na čeljustih se je videlo, kakor da igrata dve svetli točki. Jaka je vedel, da M. Mandelblat rad reveže podpira, čeprav sam nima dosti in da se rad zavzema za tlačene, kjer le more. Ime tega nesebičnega človeka je bilo znano po vsem mestu. Nekoč je imel celo zaradi nekega nesrečnega večji spopad z okrajnim glavarjem, kar gotovo ni malenkost, če se vpošteva, da je stal na eni strani žid v dolgem kaftanu in z dolgimi krivički, na drugi strani pa zastopnik cesarja samega, z zlatim ovratnikom. Jaki se je zdelo, da mu je sam bog poslal v pomoč tega človeka.

»Vse vem, že vse vem«, je dejal prodajalec premoga. »Povedalo se mi je, da se je pri tebi zbrala cela tolpa ljudi in da se ti ne dovoli več prodaja. Pa kdo bo vendar precej obupal!«

»Jeza gospodova je vskipela«, je odgovoril Jaka z solznimi očmi.

»Ti nisi prvi in tudi ne edini. In zakaj si dopustil, da so ti odpeljali blago? Zakaj je nisi sam odnesel?«

»Kam naj bi je pa nesel? Domov? Da me bog tega obvaruj! Žena mi leži na porodu, kaj naj bi ji rekel? Ne upam si niti tako domov. Ne pripovedujemo sicer nikomur a vendar trpimo grozno bedo.«

»Da, da, ali vendar človek ne sme takoj zgubiti poguma. Pojdi nekoliko zmenoj, videla bova, kaj bi se dalo napraviti.«

Odšla sta proti glavnemu trgu. Tu vladajočemu živahnemu prometu se je Jaka čudil in postal je ozkosrčen. Sneg je počel naletavati.

»To je gotovo«, je dejal M. Mandelblat, »da na tako važni cesti ne bodo dopuščali razpostavljanja miz in blaga, drugače bi te gotovo pustili v miru. V tem tiči vsa težkoča. Vzlic temu pa bodeš še enkrat poskusil s prošnjo, ker na vse zadnje ti ostane vendar še prosta pot, da vložiš prošnjo in prosiš, da se ti odkaže kje drugje primeren prostor za prodajo. Le počakaj, da izgovorim, saj pravim: zadnja pot. Seveda bo dolgo trajalo, predno se taka prošnja reši, ti pa živiš iz rok v usta . . . In kar je najvažnejše: tvoj prostor je bil razmeroma najugodnejši in drugje bi še manj zaslužil, posebno kot novinec.«

»Ravno to je«, je odgovoril žalostno Jaka. »Tukaj sem imel vendar svoje gotove odjemalce, učence, delavce iz tovarne . . .«

Prodajalec premoga se je zamislil.

»Kaj mislite«, je omenil Jaka, »ali bi ne bilo dobro, če bi se obrnil do našega cerkvenega predstojnika?«

»Brat, to je človek, ki živi samo zase. Vnaprej že vem njegov odgovor. Ne bo se hotel v stvar vmešavati.«

kor končno osebno slabotni ali celo napol-pohabljeni: to so pristaši prve skupine. Vsi ti so osebno več ali manj odvisni od podjetnika. Ne upajo se ganiti, ker bi drugje težko dobili dela. Vse njih mišljenje in početje se vrti okrog zavesti, da visi nad njimi Damoklejev meč odpusta. Strah za obstanek jih tira v rumene organizacije. Tem se pridruži še malo število brezbriznežev in na duhu slabotnih, katere je pritisk predpostavljenih dovedel do izdajalstva v delavski stvari. Taki osebno odpora-nezmožni ljudje, se nabajajo v vseh družabnih razredih, toraj tudi delavstvu niso tuji, čeprav so — v našo srečo — pri nas manj številni, kakor drugje.

Najneprijetnejši in najmanj simpatični so ljudje, ki so pristaši v drugi vrsti imenovane skupine, — egoisti. Oni so popolnoma izven svojega razreda. Pri delavstvu je v obče čut solidarnosti in skupnega nastopa veliko bolj razvit nego v drugih družabnih razredih. Delavci vedo, da je združenje vseh moči potrebno, v dnu srca čutijo, da je le to predpogoja za zmagonosno povzdigo njih razreda. Osoda posameznika jih veže s celoto, ker je le na ta način mogoče pridobiti resnih in trajnih uspehov. In vendar se izločujejo iz skupne vrste bojevnikov posamezniki iz osebnih, samosvojih vzrokov. Ne vidijo dalje, nego do konca svojega nosu. Druge misli ne poznajo, nego zaslužiti par vinarjev več, kakor njih delavski bratje. V želji po boljšem zaslužku, ali boljšem delavnem mestu izdajo in prodajo svoje mišljenje, svoj lastni jaz. Pridobiti so za vsako, toraj tudi za rumeno organizacijo, če imajo upanje, da jim bo to donosalo neposreden, osebni dobiček. Če si ogledamo take ljudi nekoliko bližje, potem bomo kmalu našli, da niso vzrasli iz vrst delavstva, temveč, da so prišli z malomeščanskih in kmetskih krogov. Delavski razred jih ni mogel popolnoma pridobiti, kajti na teh novih tovariših delavstva visi še precej ideologije iz preteklosti.

Najboljšim elementom delavstva toraj ne moremo prištevati rumenih organizacij, pač pa je slab izmeček, ki se tam zbira. Velika množica delavstva pa ostane v svojem jedru zdrava do kosti, nje zdravje nam je porok, da bodo končno sramotno izginili vsi rumeni poskusi s strahovi. Zmagovaje streme delavci v zvesti solidarnosti čez nizke pojme osebnosti proti končnemu cilju osvoboditve vesoljnega človeštva iz nezdravih spon današnjega družabnega življenja.

Tako sta korakala naprej! V bližini občinske hiše postane prodajalec premoga nenadoma in pravi:

»Čakaj! Nekaj sem se domislil. Pojdiva k županovemu slugi! Ta je star lisjak. Umrlega župana je poznal znotraj in zunaj in in ne samo en-ali dvakrat, mi je za dobro besedo in denar dal kak dober svet in to bolje kakor vsak odvetnik. Le pojdi, škodovati vendar ne more.«

Vstopila sta precej veliko v temno pred-sobo. Izza mize ob oknu se je vzdignila okrogla postava in jima prišla nasproti.

»Dober dan, gospod Kavka«, je pozdravil prodajalec premoga in ponudil roko v pozdrav.

»Vi želite?«

»Rad bi z Vami govoril eno besedo.«

»Kaj pa?« je vprašal z nejevoljnim glasom, pogladil se je z roko po pleši, in od strani poškilil na Jako.

»Za tega moža se ravno gre«, je dejal prodajalec premoga in pokazal Jako, ki je imel glavo na stran povešeno.

»Zapodilo se ga je danes z njegovega prodajališča, ki ga je imel v Francovi ulici in ne da se mu dovoljenja, da sme prodajati. Sedaj je hotel župana prositi.«

»Ha ha, tu je ves trud zaman«, je rekel Kavka s tihim glasom. »Ven ga bo enostavno vrgel. To je tako sveto kakor le kaj!«

Engelbert Pernerstorfer.

Dne 27. aprila t. l. je praznoval poslanec so-dr. Pernerstorfer svoj 60. rojstni dan.

Socijalni demokrati v Avstriji in drugih deželah so pristržno čestitali možu, ki si je pridobil velike zasluge v boju za pravice delavstva.

Dolgo vrsto let je Pernerstorfer, še predno je vstopil v delavsko stranko, v času izjemnega stanja v ognjevitih govorih branil delavstvo proti samovoljnosti policije. On in Kronawetter sta bila edina meščanska poslanka privilegijskega parlamenta, ki sta branila delavsko ljudstvo pred preganjanjem policije in sodnij. In to se mu tudi ni pozabilo. S tem, da se je trudil za pravice ljudstva, se je zameril nemško-nacionalnemu meščanstvu, in si pridobil za-upanje, hvaležnost in ljubezen delavstva.

In prišlo je takorekoč samo ob sebi, da se mu je pristudila bojazljivost in nazadnjaštvo nemško-nacionalnega meščanstva in da je kmalu spoznal, da najde ideal svobode le v socijalni demokraciji, med tem ko je meščanstvu zastoj pridigoval. Tako je postal naš in mi smo ga veselili. Med tem ko so možje, s katerimi je skupno sestavil program nemško-nacionalne stranke, začeli klečeplaziti, ali pa so sploh, čeravno neradi, izginili s površja, je Pernerstorfer v socijalni demokraciji našel prava tla za svoje ideale in boj ga je ohranil mladega, čeravno je čas hitel naprej.

Čestitamo jubilarju in delavstvu in želimo, da ostane mož še mnogo let tako čil in čvrst med nami, kakor je sedaj s 60. leti.

Žel. zdravnik Dr. Pregl v Ljubljani je pravcati tip zdravnika, kakršen ne bi smel biti. Možak zdravi najrajši ljudi, ki ga vzdržujejo, od daleč in mu je najljubše če sploh juž. železničarja ne vidi. Glavno mu je prijateljsko sporazumje s kurilničnim šefom, pa naj si bo ta ali oni. Želja vsakokratnega šefa mu je povelje, ki velja več kakor vsa zdravniška praksa s študijami vred. Tozadevno smo imeli z njim že precej skušenj in resno smo že pretresavali vprašanje, če ne bi bilo umestno, dati splošni nevolji potrebnega duška. Ker smo pa miroljubni ljudje, smo to mnenje opustili, češ, saj bo možak sprevidel svoje napake in se poboljšal. Da nas je naše mnenje varalo, dokazuje sledeči jako drastičen slučaj:

»Je-li tako strog?«

»Strog, to sploh ni izraz, moj dragi. Togoten je in hudoben kakor hudič. To pa tudi ni čudno. Ljudje ga kar osipljajo s takimi zadevami, človek mora končno zgubiti potrpljenje. Le slučaj je, da sta ta trenotek samo vidva.«

»Kaj bi se pa vendar dalo v tem slučaju napraviti?« je vprašal prodajalec premoga in mu stisnil krono v roko. »Vi ste vendar pameten mož!«

»Za moj del lahko poskusi«, je odgovoril Kavka in si popraskal brado z ven obrnjeno roko. »Spustil ga bodem notri; pomagalo pa ne bo nič, to vama vnaprej zagotovim.«

»En trenotek prosim«, je dejal prodajalec premoga, prijel je starca pod pazduho in šel z njim proti oknu. »Dal Vam bodem še dve kroni, če se stvar na kak način ugodno reši. Več nimam pri sebi. Na Vašo pomoč sem vedno računal. Mož se mi zelo smili in rad bi mu pomagal. Kdo naj bi mi svetoval, če ne Vi!«

»V tem slučaju res ne morem ničesar opraviti, gospod Mandelblat, kajti red hoče imeti za vsako ceno in je tozadevno nepristopen. Le nekaj bi bilo mogoče, ampak tudi tu samoobsebi umevno ne morem prevzeti odgovornosti. Dvoje takih slučajev, ki so se dobro iztekli, smo že imeli.«

(Konec prihodnjič.)

Imeli smo tovariša, ki je opravljal službo kurilniškega mojstra. To službo je opravljal dalje časa popolnoma povoljno, dokler ni postal žrtev »Bitrovega zistema«. Odtegnjen je bil od svoje službe — zakaj, za danes ne bomo razpravljali, ker ne spada k stvari — in odpuščen. Odpust se je pozneje, po višjem vplivu, ovrget, zato se je pa Klemenbu — to je njegovo ime — odkazalo drugo službeno mesto. Klemenc, ki je že bolehal, je izjavil, da odkazane službe ne more prevzeti in se je, po nasvetu gospoda šefa Bittra, javil bolnim. Predno je šel k zdravniku dr. Preglu, je bil že g. Bitter pri slednjem, in ko se je oglašil tudi Klemenc pri njem, ga je ta s sledečimi besedami nahrnil: »A, Vi ste listi, ki ste imeli z gospodom šefom prepir. Že vse vem. Vam nič ne manjka. Le pojdite.«

To diagnozo je storil akademično gra-duiran zdravnik, ne da bi bil bolnika pregledal. Vsled te diagnoze je bil tudi Klemenc iz južnoželezniške službe odpuščen. Ker je pa hotel svojo nagajivost tirati do zadnje konsekvence, je popolnoma nalašč umrl, in pokopali smo ga početkom pretečenega meseca. Kaj ne gospod dr. Pregl, to je že skrajna nagajivost? Kompetentno oblast opozarjamo na ta slučaj, v obče bomo pa tudi še sami našli potrebnih korakov, da poučimo tudi železničarske zdravnike, zakaj jih plačuje bolniška blagajna, ki je naša last.

Južni železničarji! Tudi to je plod Vaše zaspanosti in brezbriznosti. — Pa kaj, saj imate okrožnico 385a v žepu. To Vas reši vsega zla.

Gorica, iz kurilnice na državni železnici. Pred kratkim smo dobili od odhajajočega g. inspektorja Neudeck-a kvalifikacije; in tu smo videli, kako izredno dobro so zapisani denuncijanti in petolizniki. Vodje, ki se jih dobi popolnoma pijane spati na tiru ali pod tovarniškimi mizami, so kvalificirani izventurno, ravno tako en strojni mojster, ki igra sicer v družbi s svojim delovodjem snažilcev vlogo enega špicla, in zato tudi nima časa, da bi izvedel v reparaturni knjigi podpisane poprave, tako, da je taka nemarnost že povzročila razna ranjenja in in poškodbe. Naš gosp. zaupnik, ki vodi nekak komando nad vsemi špicli, bi pa bolje storil, da ne bi hodil na solnce, ker bi se mu sicer stopilo maslo, ki ga ima na glavi. Tudi drugi gospodje, ki radi prirejajo plese in kupujejo slike in ki so počenjali pod prejšnjim predstojnikom vse kar se jim je zljubilo, naj obrnejo zastavo, sicer bomo tudi mi drugače govorili. Predvsem pa zahtevamo, da ravnateljstvo odstrani čim prej oficijanta Hanela. Ta mož si po krivici navdavlja naslov inženirja in si prisvaja še večjih pravic od predstojnika; zato tudi dela celo kupčijo s premijskimi listki, za koje morajo po njegovem ukazu snažilci zbirati desetice od strojevodij in kurjačev, med tem ko morajo za-nj drugi izračunati nagrade in kilometrine in on le vpisuje že izračunane svote v listke.

Opozarjamo zato novega g. predstojnika in njegovega namestnika, da se bosta znala varovati pred klečeplazci in šepetalcji zgoraj, popisane baže in da bosta znala ločiti zrna od plevla.

Ljubljana, Južna železnica. Z našimi »turnusi« imamo pač večne križe. Že veliko število osebja otežkočuje tako sestavo službe, da bi bili vsi z njo zadovoljni, tem bolj, ker imamo še v naših vrstah lepo število tovarišev, katerim ni družega na misli, nego »veliko vožnje« in veliko »kilometrino«. Seveda moramo vpoštevati današnje gospodarske razmere, ki stavijo na posameznike velikanskih zahtev. Ali to ni vse. Ogledati si moramo službo tudi od druge strani, in posebno zdravstvena stran je, katero se do mala skoro nič ne upošteva. Le malo tovarišev je, ki bi si stavili vprašanje: kaj bo v bodočnosti? Vsak vidi in gleda le v sedanjost in prepušča vse drugo dobremu bogu nad oblaki, ali pa strokovni organizaciji, ki

bo že stvar uredila, kadar bo potrebno. Žal, da imamo tudi veliko takih tovarišev, ki goje take misli, kateri pa ne čutijo tudi potrebe, da bi v organizacijo tudi vplačevali in v njej sodelovali, pač pa so prvi na mestu, če se jim zdi, da ni vse v redu, odnosno če se ne razvija tako, kakor bi to oni želeli. Toraj že razlika značajev otežkočuje vse zadovoljivo sestavo službe, in so toraj tozadavne pritožbe vsakdanja prikažen. Tega dejstva smo se pa že tako privadili, da nas pušča mirnim in nas več ne vznemirja. Služba je v obče tako razdeljena, da imajo tudi »dobri vozniki« dovolj, in vsako primaknjenje kake izvanredne službe se takoj jako občutno pojavi. To smo opazovali posebno v zadnjem času na progi Št. Peter-Reka, ker so bili vsaki dan materialni oblaki v prometu in je službo pri teh vlakih opravljalo ljubljansko osebje osebnih vlakov. Evo vam, kakšna je ta služba:

prvi dan: vl. 49 odhod iz Ljubljane ob 8 uri 15 min. zvečer, prihod v Št. Peter ob 10 uri 49 min. po noči.
 drugi dan: mat. vl. od 4. ure 30 min. zjutraj do 9 ure 5 min. dopoldn., vl. št. 1613 iz Št. Petra ob 1 uri 21 min. popoldan — prihod v Reko ob 3 uri 2 min. popoldan; vl. 1616, odhod iz Reke ob 5 uri 5 min., prihod v Št. Peter ob 7 uri 11 min. zvečer, vlak 1601 ob 8 uri 40 min. iz Št. Petra, prihod v Reko ob 10 uri 14 min. zvečer.
 tretji dan: vlak 1612 odhod iz Reke ob 5 uri 21 min. prihod v Ljubljano ob 9 uri 21 min. dopoldan. —

Skupaj toraj v treh dneh 37 ur in 36 min. službe brez počitka, pač pa z daljšimi odmori.

Radovedni smo, kje je duševni velikan, ki je odredil tako službo in kaj si je pri takem poslu predstavljal. Da ni posebno mučil svojih možgan, to nam dokazuje ta nestvor, dokazuje nam pa tudi, da si niti vesti ni posebno izprašal, kajti drugače bi se moral vendar gospodine vprašati, če bo osebje moglo v danem slučaju odgovarjati za svoje početje ali ne. Mi smo popolnoma prepričani, da v 37 urni službi prenehajo vse duševne funkcije, da je odnosno njih energija tako obrabljena, da možgani ne morejo več redno poslovati. Da je tako stanje za službo lahko osodepolno, to nam je tudi znano iz izpovedb strokovnjakov, ki so jih oddali pri raznih sodnih razpravah. In ker vse to vemo, si dovoljujemo vprašanja: »Kdo bo odgovoren za eventualne nezgode, ki bi lahko nastale v tako nečloveški službi? Je-li obratnemu vodstvu južne železnice v Trstu znano, da opravlja ljubljansko osebje na progi Št. Peter-Reka 37 urno službo brez počitka — kakor je predpisan — in le v nezadostnih odmorih? Ali se kaj briga generalna inšpekcija avstrijskih železnic tudi za vozno osebje južne železnice? Ali ni v Avstriji nobenega državnega pravdnika, ki bi hotel nastopati proti upravi južne železnice radi hudodelstva proti varnosti življenja?«

Na odgovore smo pač radovedni.

Ljubljana drž. žel. Navadno, če se kaj spremeni v vodstvu postaje, se to obelodani v uradnem listu. Ti običaji so bili vsaj do zadnjega časa v navadi. Sedaj je menda to odpravljeno, kajti drugače si stvari ne moremo tolmačiti. Dobili smo namreč novega postajenačelnika s tajnikom vred, ne da bi se o tej premembi osebje z oficijelnega mesta obvestilo. Morda je že to prvi začetek onih reform, ki se bodo mislijo na državnih železnicah vpeljati. Službo je prevzel g. Pintar, izvršuje jo pa vestno po njegovi komandi g. Slatner, ki pa poleg te službe tudi še opravlja službo priganjača za Z. J. Ž. tam je seveda vse eno, v čigavih rokah je vodstvo postaje, vendar pa bi bilo dobro, če bi to vedeli, ker bi vedeli pri kom se imamo zglasiti. Tako smo n. pr. imeli pred kratkim mesečno šolo. Ko smo prišli od pouka, ki ga vodi star, (?) skušen, (?) strokov-

njak (?) gosp. Slatner, nas je gosp. Pintar vprašal, kje smo bili. Na naš odgovor, da v šoli, je dejal: »Škoda da tega prej nisem vedel, kajti poskrbel bi, da Vas Slatner »aufmisch« . Mi se sicer ne bojimo ni Slatnerjevega pa tudi ne Pintarjevega »Aufmischanja«, dobro pa je, če si tovariši zapomnijo, kdo je povod marsikaterih neprilik, za katere ni mogoče najti povoda.

Da je pa slika popolnejša, zato imamo poleg glavnih bogov tudi še subbogove, in bi za danes omenili le gospoda Ješeta in Ruparja. Ta dva imata svoj poseben delokrog za »Aufmischanje«, in le kamor njuna moč ne sega, se poslužujeta skupnega pomožnega orožja v podobi g. Slatnerja.

Tako n. pr. naznanjata ljudi brez vsakega povoda in če se dotičnik zagovarja in utemeljuje neresnično naznanilo, potem pokaže g. Slatnar svojo avtoriteto, češ: »Kaj, sedaj bodete še tukaj lagali, kar je rekel g. N. N. to je tudi res«. Da je posledica na ta način sestavljenih zapisnikov kazni, je pač naravno. To početje bo pa toliko časa v veljavi, dokler uslužbenci pohlevno vtikajo vse take neslanosti v žep. Zavednim, organiziranim železničarjem seveda kaj takega ne bi bilo treba.

Konferenca premikaškega osebja južne železnice.

V nedeljo, dne 27. marca t. l. se je vršila v Celovcu v Thürlerjevi gostilni konferenca premikaškega osebja južne železnice, ki jo je na splošno željo imenovanega osebja sklicala centrala Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva. Konference se je vdeležilo 21 krajevnih skupin po 27 delegatih. Od centrale je bil navzoč sodr. Adolf Müller. Za predsednika konference je bil izvoljen sodr. Hirner iz Celovca. Pred prehodom na dnevni red se je sklenilo, da se ne prizna delegat iz Beljaka, ki je zastopal neorganizirano premikaško osebje. Ta je na poziv predsednika zapustil zborovalno dvorano.

K prvi točki dnevnega reda: Položaj želje in zahteve južne železniškega premikaškega osebja, je poročal sodr. Müller. Govornik je natančno orisal sedanjí položaj južnoželezniškega premikaškega osebja. Spominjal je na pred nekaj leti obstoječe razmere, ko so južno železniški premikači opravljali dolgo službo pri slabi plači in brez upanja, da bi bili kedaj nastavljeni. Vsled neumornega dela organizacije so se razmere precej izboljšale in neupravičena je trditev, da se ni nič storilo za premikače. Take govorice so le namenoma raznesene obrekovanja. Vkljub že doseženemu izboljšanju se vendar ne more tajiti, da je položaj premikaškega osebja nujno potreben izboljšanja. Vsled tega priporoča govornik delegatom, da se pri stavljenju zahtev oslanjajo na tozadavne sklepe premikaškega osebja c. k. državnih železnic. V interesu premikaškega osebja južne železnice je, da enako c. k. državnim železničarjem ne stavijo novih, daljesežnih zahtev, katerih izvedenje ni doseči v doglednem času. Tembolj pa se mora gledati na to, da se čim prej izvedejo stare, še neizpolnjene zahteve.

Sodr. Müller je nadalje obširno premo-tril zadevo skrajšanja personalnih doklad za premikače in nadpremikače. Kakor je znano, je pred štabiliziranjem premikaškega osebja na mnogih premikaških postajah južne železnice obstojal takozvani akordni zaslužek, katerega so bili premikači in nadpremikači več ali manj deležni. S štabiliziranjem premikaškega osebja in uvedenjem nočne doklade se je odpravil akordni zaslužek in namesto tega se je posameznim premikačem in nadpremikačem na podlagi prejšnjega povprečnega letnega zaslužka odmerila temu primerna personalna doklada. V dotični okrožnici južne železnice, s katero se je naznanilo štabiliziranje premikaškega osebja, je uprava izjavila, da si za

priliko perijodičnega napredovanja v plači pridržuje pravico prikrajšanja personalnih doklad. V kakšni meri in v katerih okoliščinah se izvrši to prikrajšanje, je premikaškemu osebju še sedaj neznano; celo nekateri službeni predstojniki so izjavili, da ne poznajo dotičnih določeb. Centrala naše organizacije se je povodom tozadavne pritožbe krajevne skupine Gradec s pismeno intervencijo obrnila na generalno ravnateljstvo južne železnice v svrhu pojasnila o načinu prikrajšanja personalnih doklad. Prometno ravnateljstvo je na to odgovorilo sledeče:

»Ustavljenje personalnih doklad se vrši vedno po enotnem načrtu. Ker se je zvišala začetna plača premikačem z veljavo od 1. januarja 1909 od 800 na 900 kron, se je izvedlo prikrajšanje personalnih doklad za dobo od 1. januarja 1909 do 31. decembra 1909 za 40 kron na leto in od 1. januarja 1910 naprej za 60 kron na leto.

Pri premikačih, štabiliziranih šele s 1. julijem 1909 se analogna prikrajšanja personalnih doklad pomaknejo za pol leta.

Istotako je s prikrajšanjem personalnih doklad nadpremikačem.

Pri napredovanju nadpremikačev v plačno stopnjo 1000 kron se zniža personalna doklada v prvem letu za 40 kron in v naslednjem letu za nadaljnjih 60 kron na leto.

Po predstoječi razlagi se je torej prikrajšala personalna doklada premikačem, ki so s 1. januarjem 1909 uvrščeni v plačno stopnjo 900 kron, za leto 1909 za 40 kron, za leto 1910 pa za 60 kron, skupaj 100 K.

Ko je sodr. Müller končal svoje poročilo, je sledila živahna debata. Nato so se enoglasno sprejeli sledeči predlogi:

Centralno vodstvo naj na primeren način uporabi ves svoj vpliv pri generalnem ravnateljstvu južne železnice, da se čimprej ugotovi sledečim zahtevam:

1. Prikrajšanje personalne doklade naj se ne izvršuje pri vsakokratnem napredovanju za 40 kron. Konferenca izjavlja enoglasno, da ne uvidi iz katerih vzrokov znaša prikrajšanje personalnih doklad v drugem letu 60 kron. To poslopanje ne odgovarja na nikak način namenom v okrožnici 385a danih koncesij, ker se tudi pri c. k. državnih železnicah ne postopa na takšen način pri znižanju doklad o priliki napredovanja v plači. Konferenca opozarja na tozadavno postopanje pri čuvajskem osebju c. k. državnih železnic glede prikrajšanja ogibnih doklad, ki se izvrši o priliki napredovanja v plači vsake leto za 4 krone;

2. Poldrugokratno vračunanje službene dobe za vse premikaško osebje;

3. Da se izvrši normiranje službenih mest za premikaško osebje na ta način, da je za vsak stroj, ki opravlja premikanje določena premikaška skupina, obstoječa iz enega mestnega mojstra, enega nadpremikača in najmanj štirih premikačev;

4. Omogočenje izpitov za službo mestnih mojstrov.

5. Izdajanje in nosno dobo službenih oblek za premikače naj se uredi na sledeči način:

Vsako leto sukneno bluzo,
 Vsake dve leti volneno suknjo,
 Vsake tri leta kratek kožuh s črno kožuhovino,
 Vsake tri leta dežni plašč,
 Vsake štiri leta suknjen plašč,
 Vsake štiri leta uniformsko suknjo,
 Vsako leto platneno bluzo,
 Vsako leto platnene hlače,
 Vsako leto službeno kapo.

Za službene obleke je uporabiti istosukno, ki se vpo ablja za obleke sprevodnikov;

6. Podelitev doklade mesečno po 24 K vsemu premikaškemu osebju.

Nadalje pozivlje konferenca centralo k delovanju, da se po možnosti spremenijo pravila personalne komisije in sicer v to svrhu, da se za premikače uvede posebna volilna skupina, ali pa, da dobi premi-

kaško oboje vsaj en mandat v personalni komisiji.

Razven teh se je razpravljalo še o raznih predlogih glede časa službe in počitka, odmerjenja stanarine na posameznih postajah, zvišanje dne za premikaške delavce i. t. d.

Glede spremembe časa službe in počitka je sodr. Müller raztolmačil, da se zadeva ne more urediti s splošnim sklepom. Organizacija zastopa stališče, da premikačem pritiče 12/24-urni službeni red, in da se je ta že na mnogih južnoželezniških postajah tudi dosegel. Kjer pa to še ni izvedeno, se mora gledati na to, da se doseže potom trdne organizacije. Posebne tozadevne pritožbe delegatov iz Zidanega mosta in Opčin je sodr. Müller vzel na znanje s pripombo, da bo centrala storila potrebne korake.

Na slični način je govornik orisal zadevo ureditve stanarine. Sploh pa še južna železnica ni izvedla tozadevne, l. 1907 dane koncesije in je centrala že storila potrebne korake, o čem smo svoječasno že pisali.

Pritožbe delegatov iz Lienca glede zvišanja plače tamošnjim premikaškim delavcem bo centrala vpoštevala pri tozadevni intervenciji pri generalnemu ravnateljstvu južne železnice.

S tem je bila rešena prva točka dnevnega reda in se je prešlo k drugi točki »organizacija«. Tudi k tej točki je poročal sodr. Müller. Posebno je poudarjal potrebo razširjenja zaupniškega sistema. Sodr. Kolleger je v daljših izjavah podpiral govornikove nasvete, na kar se je sklenilo tudi med južnoželezniškimi premikaši v svrhu ojačenja organizacije razširiti in utrditi zaupniški sistem na podoben način, kakor je pri c. kr. državnih železnicah.

Ko so se rešile še razne lokalne zadeve, je predsednik zaključil konferenco s pozivom k vstrajnemu delu organizaciji.

Prvi majnik voznega oboja.

Prvi majnik je dan, katerega se v obče veselimo, že radi tega, ker vemo, da je ta dan vse delavstvo ene misli in enakih upov. Da to ni domišljija, pokažejo poročila o praznovanju našega praznika, in prepričani smo lahko, da se bo dal tudi tozadevno konstatirati le napredek. Praznovanje toraj samo ob sebi nam ne dela preglavice, tem manj, ker računamo tudi na popolno solidarnost železničarjev z ostalim delavstvom. Veselje bo priklopilo do vrhunca. Bojimo se pa, da tudi to veselje ne bo ostalo brez običajnih grenkob, če se domislamo, da je tudi 1. majnik oni dan, ko službeno preide mo iz zimske v poletno dobo.

Turnusi, da turnusi nam delajo preglavico, tembolj ker se tudi letos, kakor vsa leta doslej ne bo upoštevalo želj uslužbencev, nasprotno se bo zopet vsililo take turnuse, ki bodo povod celopoletne nevolje in najnesramnejšega izkoriščanja. Druzega pač ne moremo pričakovati, če uvažujemo; da se — vsaj na ljubljanskem državnoželezniškem kolodvoru — do danes še ne ve, kako in kaj. Južni železničarji so vendar vsaj v tem oziru srečnejši in početkom marca se jim je naznanilo ylake, ki bodo v poletni dobi v prometu. Časa so imeli toraj dovolj, izraziti svoje mnenje in predložiti svoje zahteve. Pri nas tega ne bo. 30. aprila se nam bodo vročili vozni redi in ob enem naznanili turnusi in hajd na progo. Vse poznejše pritožbe bodo bob v steno in zagotavljalo se nas bo, da se bodo naše želje vpoštevale pri zimskem voznem redu. Kaj neki je vzrok takim razmeram? Znano nam je namreč, da je svoječasno izdalo ministrstvo predpise, po katerih se ima prizadeto oboje pritegniti k sodelovanju pri turnusih. Te določbe so še danes na papirju in če se koga pritegne, potem so to navadno ljudje, ki zato niso bili od oboja določeni in ki tudi nimajo prav nobenega zaupanja med tovariši. Če si pa stvar nekoliko bližje ogledamo, potem se gotovo tudi takemu početju ne moremo čuditi, kajti konstatirati moramo, da je zopet v

prvi vrsti oboje samo vzrok teh razmer. Tako se čisto dogaja, da se v gotovih slučajih v turnusih kaj spremeni. V takih časih se seveda oboje o premembni obvesti in mu ob enem predloži sliko bodoče službe. Mesto da bi v takih slučajih vzeli ljudje svinčnik v roke in računali, — seveda če bi tudi kaj vedeli — se navadno rajše odločijo za 10 ali 14 dnevno vožnjo na poskus. Seveda so ti gospodje toli naivni, da se ne poslužimo kakšnega primernejšega izraza, in ne vedo, da so si s takimi poskusnimi vožnjami napisali prav to ubožno spričevalo, ki v bodočih časih predpostavljenim omogočuje popolno preziranje oboja pri sestavi turnusov. To so dejstva, ki kažejo v zelo žalostni luči državno-železniško vozno oboje obeh službenih oddelkov. Da se tem nezdravim in tudi nečastnim razmeram napravi konec, je skrajni čas, da se izvede zistem zaupnikov in merodajne faktorje prisili, da ga pripoznajo. To potrebo uvidevamo že celo vrsto let in le lastnemu nezaupanju je pripisati, da do danes še ni uresničena, vžlic temu, da nas iskušnje iz postaj uče, da je to edina pot do napredka.

Denuncijanti in petolizniki igrajo še danes na našem kolodvoru glavno vlogo, in mi, ki smo v pretežni večini, gledamo to, ne da bi trenili z očesom. Da s takim početjem otežujemo stališče ne samo sebi, temveč tudi vodilnim organom, tega cela vrsta uslužbencev ne pojmuje, in zato se tudi ne smemo čuditi, če nam tudi letošnji 1. maj prinese službenih iznenadenj, ki nam utegnejo postati zelo neprijetne.

Toda prvega majnika si ne smemo pokvariti s črnimi mislimi. Z njimi si tudi nič ne pomagamo. Raje storimo moški sklep, da stresemo raz sebe vso svojo malodušnost in svojo brezbriznost, ter da ji nadomestimo s zaupanjem samega sebe in čilo energijo, ki nam priborita vedno lepše in veselejše prve majnike, in nas privedeta vedno blžje našemu velikemu — zlatemu cilju....

DOMAČE VESTI

Postajenačelnik Mahorčič umrl! Po noči od 24. na 25. aprila je umrl v Trstu načelnik juž. žel., postaje, višji nadzornik gosp. *Friedrik Mahorčič*.

Umrli je bil dolgo vrsto let postajenačelnik v Trstu; Čez 2 meseca bi bil obhajal 50-letnico službovanja, ali nemila smrt mu tega ni dopustila.

Pokojnik je bil blaga duša. Ravnal je se svojim obojem vedno uljudno, v kolikor to pač zistem dopušča, samo žal, da je bil mnogokrat takorekoč — orodje drugih. Sicer pa je, kakor že gori rečeno, vsakega, ki je imel kaj pri njem opraviti z lepim sprejel, ter tudi z lepim odpravil, četudi ni vedno ugodil, ali svoje oblasti ni nikdar zlorabil kakor je to žal pri mnogih navada.

Od njegovega naslednika si ne želi oboje tržaške postaje družega, kakor da bo pravičen in nepristranski, in kar se tiče medsebojnega občevanja, da si vzame ranjkega za vzgled.

Pokojni pa nam ostane v blagem spominu.

»Narodni Delavec« napada v svoji 14. številki nadsprevodnika *Cerarja* in sprevodnika *Jonka*, o katerih piše gosp. *Vales*, progno mojster v Kanalu, da razširjata o njem po progi lažnjive vesti glede glasovnic o priliki volitev v zavarovalnico proti nezgodam. G. *Vales* ju imenuje lažnika in obrekovalca, ki vedoma kradeta čast poštenim ljudem.

Dognano je, da g. *Vales* le nima tako čiste vesti kakor bi to rad natvezil svojim »narodnim« pajdašem. In človek mora imeti precej poguma, ako hoče resnico spreminiti v laž, ko mora vendar biti uverjen, da so priče, ki dokažejo našo trditve. Konstatiramo, da je železniški mojster *Josip Vales* res pri volitvi v zavarovalnico proti nezgodam njegovim podrejenim delavcem

izpolnjeval glasovnice in podpisoval njih sprejem.

Zdaj pa tožite Vi in mi Vam bomo dokazali to volilno sleparijo.

Železniška nezgoda v Beljaku. Dne 17. t. m. je na državnem kolodvoru v Beljaku zavozil brzovlak št. 702 Trst-Solnograd na skupino praznih voz. Stroj in nekateri vo zovi so poškodovani. Ranjen ni nihče. Brzovlak je napravil 71 minut zamude.

Narodni železničarji ljuto napadajo našo organizacijo, posebno pa našega strokovnega tajnika. Ker smo imeli za to številko toliko važnega gradiva, da se nismo utegnili pečati z infamijami in neslanostmi narodnjaških piscev, smo zategadelj odložili odgovor na one napade za prihodnjo številko.

Državna konferenca postajnih mojstrov in nadzornikov.

(Konec).

Konferenca je enoglasno sklenila staviti sledeče zahteve:

Za postajne mojstre:

Premestitev postajnomojstrske kategorije v poduradniško skupino A, obligatorično imenovanje postajnih mojstrov uradnikom v obstoječi status, ko dosežejo plačno stopnjo 1600 kron.

Za postajne nadzornike.

Premestitev postajnih nadzornikov v uslužbensko skupino A z začetno plačo 1000 kron, uvrstitev postajnih nadzornikov v poduradniško skupino C-po dovršenih dveh službenih letih v uslužbenski plačni stopnji 1100 kron in dveletne napredovalne obroke; brzojavnikom je dovoliti dopolnilne službene izpite.

Jestvinska doklada.

Zvišanje jestvinske doklade od 4 na 6 kron; za službeno potovanje, pričeto pred polnočjo in končano po polnoči pritiče polna jestvinska doklada. Nakaznice prikrajšanih jestvinskih doklad je opustiti.

Stanarinska doklada.

Splošno ureditev odmerjenja stanarinskih doklad uvrstitve posameznih postaj v višje razrede z ozirom na nepristransko preiskane krajevne stanovanjske razmere in določitev stanarinske doklade v sledečem razmerju:

Vplačni stopnji = Dunajska stanarina

kron	K
2200—3000	1000
2000	900
1900	900
1800	800
1700	800
1600	700
1500	700
1400	600
1300	600
1200	500
1100	500
1000	450

Zopetno uvedenje 10-odstotne doklade stanarini v postajah, v katerih je obstojala pred l. 1899 in podelitev splošnih doklad stanarini v istih krajih, kjer ni možno izhajati z navadno stanarino. Nadalje odpravo najnižjega stanarinskega razreda (50% dunajske stanarine) in zvišanje iste na 60% dunajske stanarine.

Za pomožne postajne mojstre.

Za dnevno plačo teh uslužbencev je normirati najmanj 4 krone na dan.

Čas službe in počitka.

Novo izdelanje predpisov za odmerjenje časa službe in počitka za eksekutivne uslužbence v sporazumu z njihovimi zastopniki na ta način, da znaša najvišji dopustni čas službe 35% in da ostane za počitek doma 45%.

Posebej bi bilo še odrediti: Skrajšanje službenega časa v upravni službi eksekutivnih službenih mest na sedem ur.

Služben red za prometno, brzojavno in komercialno službo, in sicer:

a) Na postajah z velikim dnevnim in nočnim prometom: 12 ur službe in 24 ur nepretrganega počitka.

b) Na postajah z majhnim nočnim prometom: 16 ur službe, 24 ur nepretrganega počitka, ali pa 12 ur službe, 18 ur prostega časa; 18 ur službe, 24 ur prostega časa (s popoldansko nadomestno službo pri odpravi voznega blaga).

c) Na postajah z majhnim prometom in najmanj peturnim nočnim počitkom (1 predstojnik, 1 vlakovodja): Dostavljenje namestnika (substituta) za eno 16-urno službeno dobo, vsled česar sta službe prosta oba službojoča 32 ur enkrat v tednu.

d) Na postajah z enim nastavljenem: Nadomestitev enkrat v tednu po 24 ur, ali pa dvakrat v tednu po 12 ur. (Zadnje na posebno zahtevo dotičnega uslužbenca).

e) V postajenačelniški službi zaposlenim postajnim mojstrom podelitev popolnem službe prostega 24-urnega počitnega dne enkrat na teden.

f) Nastavljenje dveh prometnih uslužbencev na postajah, kjer se vsi vlakovni promet med 6. uro zvečer in 8. uro jutraj.

Službena obleka.

Podelitev bluz, plaščev in kratkih kožuhov in skrajšanje vporabne dobe službenih oblek.

Razpis mest v uradnih listih.

Vpoštovati je tozadevni odlok ministerstva.

Pavšal za pisne potrebščine.

Zvišanje pavšala za pisne potrebščine na dve kroni mesečno.

Vpokojenje.

Skrajšanje službene dobe od 35 na 30 let za dosego polne pokojnine. Omogočenje dosegljivosti končne plače v tej službeni dobi.

Dopusti.

Normiranje odmorov dopustov:

izpod 10 službenih let	10 dni
„ 10 do 15 služ. „	14 „
„ 15 „ 20 „	20 „
„ 20 službenih let	28 dni

Sodr. Müller je tekom debate k 1. točki dnevnega reda poročal o stanju novega ocenjenjavanja naravnih stanovanj, katero je ministerstvo obljubilo izvršiti v najbližji prihodnosti in pa o stanju vprašanja glede zakonite uredbe časa službe in pokoja.

Za postajne nadzornike južne železnice so se enoglasno stavile sledeče zahteve:

1. Postajne nadzornike s prestanimi izpiti naj se imenuje postajnim mojstrom in sicer veljavno od 1. januarja 1909 brez ozira na visokost njegove sedanje plačne stopnje.

2. S postajnimi nadzorniki, ki vstopijo v južno železniško službo šele po 1. januarja 1910 in ki so vsled tega podvrženi dotičnim določbam okrožnice 497 A je ravnati po enakih zahtevah za postajne nadzornike c. kr. državnih železnic. (Uvrstitev brzojavnih uslužbencev v poduradniško skupino C po dovršenih dveh službenih letih v plačni stopnji 1100 kron).

K drugi točki dnevnega reda, »organizacija« je soodr. Müller posebno poudarjal, da s stavljenjem zahtev in vlaganjem prošenj ni še vse storjeno. Treba je poskusiti sredstva in nastopiti pota, ki vodijo k dosegu izvršitve zahtev. Podjetniki in železniške uprave so nam same pokazale pot, ki nam jo je nastopiti. Popolnoma edine so si v tem, da svoje uslužbence kolikor mogoče slabo plačajo in jim natovorijo kolikor mogoče več službe. Ravnotako edini morajo biti uslužbenci v boju za svoje interese. Organizacije po kategorijah in narodnostih so pripravne le za razdvojevanje moči uslužbencev. Le edina in trdna organizacija, ki ima ob strani tudi potrebno politično moč, je v stanu izvajati izboljšanja in jih braniti. Postajnim mojstrom in nadzornikom torej priporočamo, da čimbolj izpolnijo zaupniki sistem.

Nadalje se je pečal govornik z novoustanovljenim društvom postajnih nadzornikov, ki vidi rešitev svojih članov le v vlaganju prošenj in meni, da je že v sedmih nebesih, če dajejo meščanski politiki prazne obljube, da hočejo nastopiti za to kategorijo. Nastopanje meščanskih strank za železničarje je obstojalo v resnici le v tem, da so iste v državnem zboru glasovale proti 20-milijonskemu predlogu sodruga dr. Ellenbogen-a. V času, ko se skuša spraviti v nevarnost železničarske interese in poslabšati njihovo zavarovanje proti nezgodam je nujno potrebno, da se postajni mojstri in nadzorniki včlanijo v veliki in trdni organizaciji, ki je tudi v stanu braniti njih interese. Kakor so bili postajni vodje in brzojavniki severne železnice deležni sádov svojega članstva v socialnodemokratski organizaciji, tako jih bodo deležni tudi postajni mojstri in nadzorniki ostalih železnic. Burno odobravanje je sledilo govornikovim izvajanjem.

Sodr. Riemer je poudarjal potrebo skupne, razredno zavedne železničarske organizacije. Ta organizacija pa mora ustvariti predpogoje, da more v sebi združiti vse kategorije. Centrala pa ni storila ničesar, da bi pridobila postajne mojstre in vodila k generalnemu ravnateljstvu, posamezni zaupniki organizacije so zanimali upravičenost zahtev postajnih mojstrov in nadzornikov.

Tudi »Eisenbahner« se je premalo pečal z okrožnico 497 A južne železnice, katera ne jamči tem kategorijam popolne enakosti z istimi uslužbenci c. kr. državnih železnic in ni objavil tozadevne resolucije krajevne skupine Franzensfeste.

Nadalje so se udeležili debate sodrugi Kupnik in Krawany in gosp. Hattinger. Hattinger se je zastoj trudil dokazati potrebo organizacije po kategorijah. Edini njegov argument za to je bil, da se je skliceval na ustanovljenje in obstoj takih organizacij. Da so pa od njega navedena društva večinoma ali pa izključno le podporna društva in da je že dosti takih društev prenehalo ali pa obstoja le še na papirju, je zamolčal.

Nato je soodr. Müller zavrnil trditev soodr. Riemerja. Dokazal je na podlagi gradiva, nabranega pri posvetovanjih personalnih komisij, da so se stavile in zastopale zahteve postajnih mojstrov in nadzornikov istočasno z zahtevami ostalih uslužbencev. Glede okrožnice 497 A je centrala opetovano posredovala pri generalnem ravnateljstvu južne železnice. »Eisenbahner« pa tega z ozirom na posvetovanja ni prej objavil, dokler niso ta imela pozitivnega rezultata. V zadevi skupine Franzensfeste, ki je bila glavni povod pritožbe soodr. Riemerja, je pokazal soodr. Müller prepis pisma, ki ga je pisala centrala skupini Franzensfeste v katerem je centrala obvestila omenjeno skupino o korakih, storjenih v zadevi okrožnice 497. Skupina Franzensfeste je nato pisala centrali zahvalno pismo, katero je soodr. Müller istotako pokazal. Za naziranje posameznih zaupnikov pa se ne more centrala storiti odgovorne. Izjave soodr. Müllerja so popolnoma udovoljile konferenco, kar je dokazala s tem, da je enoglasno sprejela sledečo

RESOLUCIJO.

Danes v Albrechtovi dvorani zbrani postajni mojstri in nadzorniki izrekajo vodstvu splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva, kakor tudi socialno-demokratski državnozborski frakciji za dosežanje odločno nastopanje za interese železniškega osebja zahvalo in polno zaupanje.

Trdno upajo pod vodstvom mednarodne organizacije v doglednem času doseči realiziranje svojih upravičenih zahtev in pozivljajo vse še izven organizacije se nahajajoče, ali pa v separatističnih organizacijah včlanjene tovariše, da izvršijo svojo dolžnost in da s pristopom in neumnim delom v splošni organizaciji delujejo za koristi celega stanu.

K tretji točki dnevnega reda: »Razno-terosti«, so se stavili in sprejeli sledeči predlogi:

Predlog soodr. Lercha: V svrhu podpiranja personalne komisije in delavskih odborov je zahtevati uvedbo od železniške uprave pripoznanega zaupniškega sistema.

Predlog soodr. Reinstadler-ja: Skrbeti je za to, da morejo dolgoslužbujoči postajni mojstri doseči končno plačo.

Po jedrnatih končnih besedi soodr. Kupnika se je zaključila konferenca, ki je opravila važno delo.

* * *

Po konferenci nam je došla hektografirana okrožnica društva vlakovnih odpravnikov, katero tukaj priobčimo:

TOVARIŠI!

Za dne 20. februarja t. l. ob 9. uri predpoldne je od strokovnega društva sklican shod postajnih nadzornikov in mojstrov. Sklicala ga je organizacija, ki je največja zapreka za naše stremenje. — V svrhu obrambe Vaših pravic in zabranjenja, da se zapostavlja Vaš stan, vdeležite se mnogobrojno tega shoda, da morete nastopiti proti temu sofiističnemu vzpizanju. Hoteli smo za Vas vedno najboljšo in tudi najboljše dosegli proti tej organizaciji. Varujte se razpršenja in vpoštujte zvest opomin za splošno korist našega tovarštva. Pridite torej vsi v nedeljo dne 20. t. m. ob 7. uri 30 zjutraj v društvene prostore Dunaj XV. Idagasse 1. Po posvetovanju odidemo ob 8. uri 30 predp. v zborovalne prostore Dunaj VIII. Albertgasse 51, Albertove dvorane.

Društveno vodstvo.

Toraj niso bili pojedini subjekti društva vlakovnih odpravnikov, temveč vodstvo samo, ki je skuhalo načrt, da razprši državno konferenco. Gosp. Hattinger je res prišel s približno desetimi možmi. To so bile mase, ki jih more na Dunaju in v okolici spraviti na noge in s katerimi hoče

doseči izvedenje zahtev na konferenci. Postopanje teh gospodov na konferenci je že kazalo njihove namene. Ko jih je pa predsednik odločno zavrnil, so se kazali užaljene. Ko je gosp. Hattinger videl, da mu je spodletel načrt, so se morali on in njegovi ljudje dostojno obnašati. Postajni mojstri in nadzorniki pa si lahko napravijo svojo sodbo o Hattingerjevem nastopu in če Hattinger res varuje koristi svojih tovarišev s tem, da skuša onemogočiti posvetovanja stanovskih tovarišev.

Književnost.

V zalogi slovenskega izobraževalnega društva »Ljudski oder« je izšla brošura, vsebujoča tri predavanja sodrugov dr. Rennerja, dr. Danneberga in L. Winarskija in sicer: *Moderni politični razvoj, moderni gospodarski razvoj in cilji socializma*.

Cena brošure je 20 vin. Radi jako zanimive in velevažne vsebine in ker je cena zelo nizka, pozivljamo sodruga, da skrbijo za razširjanje te brošure.

Vsaka krajevna skupina je dobila določeno število izvodov da jih razpeča. Nadaljna naročila na brošuro je nasloviti na »Železničarsko tajništvo« v Trstu, ulica Bojšchetto 5.

Prvi majnik v Trstu.

Kakor prejšnja leta, bo tudi letošnje praznovanje prvega majnika v Trstu impozantna manifestacija tržaškega proletarijata. In kakor vedno, bo imelo to praznovanje v Trstu poleg vseh drugih še svoj poseben značaj. Ta je v obljubi, ki jo bo ta dan dalo delavstvo, da mora letos izvajati zmago socialno-demokratskega delavstva pri volitvah v bolniško blagajno.

Praznovanje se bo vršilo po sledečem redu:

Ob 10. uri in pol predpoldne:

== javen shod ==

na trgu DONADONI.

Ob 2. uri in pol popoldne:

velika vrtna veselica

v restavraciji „al Belvedere“ (sotto il Castello)

Pri veselici bodo peli slovenski, italijanski in nemški pevski zbori. — Svirala bo godba socialistične mladine.

Velika in bogata loterija — Umetalni ognji Električna razsvetljava in

== Ples ==

Vstopnina na veselico znaša 20 vin.

Politični odbor
jugoslov. soc.-dem. stranke
v Trstu.

Razne stvari.

Stroj z 28 kolesi. Iz Nju-Yorka se poroča: Najnovejši stroj, ki je napravljen za železnico Atichson — Santa Fe je zares mojstrsko delo. Ta stroj je največji na svetu; vaga brez tenderja 4720 stotov s tenderjem vred pa 7000 stotov. Tender ima prostora za 4000 galonov petroleja za kurjavo in 12.000 galonov vode za kotel. Stroj teče na 28 kolesih. Pri starih strojih gre velik del vročine skozi dimnik, ki se na ta način popolnoma izgubi. Goriomenjeni stroj pa je tako sestavljen, da se uporabi za kurjavo kotla. Kurjave se pri tem stroju prihrani 50%. Stroj je vstanu, brez težave vleči težko obložen tovorni vlak, ki je eno angleško miljo dolg.

INOZEMSTVO.

Ruski žandarji v boju proti finskim železničarjem. Od finske železničarske zveze se poroča, da so se preiskala stanovanja železničarjev ob rusko-finski meji. Več železničarjev so odvedli v zapor. Hišne preiskave in aretacije so se vršile na ruskem ozemlju, kjer je organizacija prepovedana. Vključ temu je organiziranih več železničarjev, ki se navadno shajajo onstran meje (na Finskem). Glavni povod hišnih preiskav je bilo zaplenjenje železničarskega glasila »Juna«, ki je vsebovalo več člankov glede razmer ogibnih čuvajev. Med zaprtimi osebami je več vnetih sotrudnikov za društveno delovanje. Enega izmed teh so zopet izpustili iz zapora, a prej so mu v policijsem zaporu še izpraznili žepe, v katerih je imel 46 mark in 12 rubljev (okoli 77 kron). Med tem ko je bil v zaporu, je žandarmerija preiskala njegovo stanovanje in zaplenila knjižnico, en del časopisov, zapisnike in t. d. Častnik, ki je vodil stanovanjske preiskave je izjavil, da izvršuje to na višje povelje in da so se ovadbe proti železničarjem izvršile od strani Fincev.

Mnenje delodajalca o vrednosti organizacije. V listu »Mitteldeutsche Arbeitgeberzeitung« se je izrazil en delodajalec o vrednosti organizacije na sledeči pomenljivi način: »Naziranje, da je dandanes mogoč obstoj brez združenja, je po mojem mnenju naravnost brezmiselno. Delodajalce, ki so tega naziranja, sploh ne smatram za resne in prevdarne moče. Ponajveč so to egoisti, za katere naj bi sli drugi v ogenj, da bi potem oni tem lažje želi, kar so drugi sejali. To so zaničevanja vredne kreature, in najbolje bi bilo, da se jih odpravi iz površja. Zvezno vodstvo naj resno prevdara kako je priti do živega ljudem, ki stojé izven organizacije le iz egoističnih namenov, in kako naj se jim zabrani vživanje ugodnosti, ki jih pripori zveza, dostikrat z velikimi žrtvami. Kdor ni z nami, je proti nam, in nikdo nima pravice, biti deležen naših uspehov, kdor ni v naših vrstah.

Velika in hvaležna naloga zveznega vodstva je, da poišče sredstva in pota, po katerih se zabrani uživanje ugodnosti vsem, ki niso v naši zvezi. Če se posreči ta velepomembni korak, in ta se mora posrečiti, bodo radi plačali par mark prispevkov tudi isti, ki sedaj o tem nočejo nič vedeti.

Ako bi organizirani delojemalci zaklicali »fej« istim, ki sicer radi vživajo ugodnosti, ki jih je priborila organizacija, žrtev pa ne marajo doprinesati, bi bilo to seveda vse kaj drugega. Takoj bi klicali delodajalci po izjemnih zakonih za varstvo teh koristnih elementov človeške družbe.

Vršijo se sledeči shodi

Dne 10. maja t. l. ob 7. uri zvečer se vrši v gostilni »International« ul. Giovanni Boccaccio občni zbor vplačevalnice Trst IV. z dnevnim redom: 1. poročila. 2. volitev novega odbora in pogovor o ustanovitvi krajevne skupine. 3. Sklad za smrtne podpore in poročilo o spomenicah. 4. raznoterosti.

Podružnica »Spod. Šiška« ima svoj letošnji občni zbor, dne 3. maja ob 1/2 8. uri zvečer v gostilni »Pri Anžku« gosp. Reberšek-a (ne, kakor je bilo v zadnjem »Železničarju« objavljeno, v salonu pri Reininghausu) v Spod. Šiški. Dnevni red: 1. poročilo predsedstva; 2. podelitev absolutorija; 3. volitev novega odbora; 4. predavanje; 5. raznoterosti. Dolžnost članov je, da se udeleže občnega zbora polnoštevilno. Odbor.

Podružnica »Ljubljana« ima svoj letošnji redni občni zbor, dne 4. maja ob pol 8. uri zvečer v gostilni restavracije »International« na Resljevi cesti št. 22. Dnevni red: 1. poročilo predsednika; 2. podelitev absolutorija; 3. volitev novega odbora; 4. predavanje; 5. raznoterosti.

Dolžnost članov je, da se udeleže tega občnega zbora polnoštevilno. Odbor.

Praznovanje 1. majnika v Ljubljani.

V nedeljo, 1. maja ob 10. uri dopoldan na vrtu al v areni »Narodnega doma«

manifestacijski shod

Dnevni red: Prvi majnik in socialno zavarovanje. Poroča sodr. Etbin Kristan. Vstop prost. Na shodu ne sme manjkati noben sodrug oziroma sodruginja.

Ob 3. uri pop. na vrtu in v areni »Nar. doma« velika

ljudska veselica

pri kateri sodeluje »Slovenska Filharmonija« ter pevski zbor »Vzajemnost«. Pevski spored bo sledeči: 1. Socialistična koračnica (M. Kegel). 2. Jadransko morje (A. Hajdrih). 3. Naprej! (*.*). 4. Rožmarin (*.* osmerospjev). 5. Pesem o delu (J. Scheu).

Po končanem vsporodu

PLES in prosta zabava,

Vstopnina za osebo 30 vin.

Sodrug! Poskrbite vsak v svojem krogu, da bo praznovanje prvega majnika letos čim impozantnejše. Agitirajte za mnogobrojno udeležbo! Pridite vsi!

Okrajni odbor jugoslov. soc.-dem. stranke.

Pozor sodrug!

Članom vplačevalnice TRST »prosta luka« prav. strok. društva se naznanja, da ima Rud. Bodenwiler več brošuric, katere so članom na razpolago brezplačno. ODBOR.

Listnica uredništva.

Trst, Opčina in Postojna. Radi pomanjkanja prostora v tej številki priobčimo prihodnjič.

Jesenice. Pisma brez podpisov vržemo v koš.

Pa kaj se to pravi,
Če trebuh boli?
Pri pametni glavi:

zavžij!

Krepčilo želodeca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2.40

Kabinetska kakovost „ „ 4.80

Nastov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

Fran Uršič

krojaški mojster

Spodnja Šiška ————— Kolodvorska cesta št. 111

se priporoča gospodom železničarjem v napravo uniform in civilnih oblek po najnižjih cenah. Solidna postrežba.

==== Priporoča se ====

restavracija »pri Levu«

na Marije Terezije cesti št. 16.

==== v Ljubljani ====

Točijo se pristna domača dolenska, štajerska in go-riška vina in puntigamsko marčno vino

Dobra kuhinja, ————— zmerne cene

Na razpolago je tudi kegljišče.

Cenjenim društvam priporočam salon za shode, veselice itd.

Ivan Kalan,
restavrater.

Železničarjem, ki prihajajo v Po- stojno se priporoča

— gostilna —

ANDREJA BURGERJA

v Postojni št. 10.

Dobi se tam izvrstno vino, ka- kor tudi mrzle in tople jedi

Nahaja se v tej gostilni tudi lo- kal železničarske organizacije.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

— Napitnina je odpravljen, —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah kavarnah in brivnicah stran- kine liste kakor: »Železničar« in »Rdeči Prapor«.